

11. 1967

5

DIVADLO

P E T R A
B E Z R U Č E

O S T R A V A

ALEXANDER FADEJEV
ALEXANDER LICHÝ:

MLADÁ

HRA O DVOU ČÁSTECH NA MOTIVY ROMÁNU

GARDA

SLAVNOSTNÍ PREMIÉRA DIVADLA PETRA BEZRUČE
NA POČEST PADESÁTÉHO VÝROČÍ
VELKÉ ŘÍJNOVÉ REVOLUCE

LISTOPAD 1967

REŽIE SAŠA LICHÝ

nositel vyznamenání „Za vynikající práci“

VÝPRAVA OTAKAR SCHINDLER

HUDBA JAN TOMŠÍČEK

KLAVÍR ALICE KNÍŽÁTKOVÁ j. h.

KYTARA JAN BŘEČKA

INSPICIENT: JAN KRÁLÍK

NÁPOVĚDA: FRANTIŠEK LABŮDEK

ZVUKOVÁ MONTÁŽ: JAN BŘEČKA — MARIE KREJČÍ

VEDOUCÍ VÝROBY: EMIL CHOROVSKÝ

HRAJÍ:

TULENIN **Bohuslav Čvančara**

JURKIN **Jindřich Dvořák**

LJUBKA **Jana Postlerová**

VIKTOR **Jaroslav Těšitel**

VALJA **Drahomíra Hofmanová**

VAŇA **Pavel Handl**

OLEG **Jaroslav Tuček**

ULJANA **Hana Lelitová**

Matka Ljubky **Milada Albínová**

Slepý **Jiří Zach**

Táňa Vyrikovová **Martina Eliášová**

Náčelník policie:

VÁCLAV ROŠTLAPIL

Zacharov:

JIŘÍ ČEPORAN

Podtyný:

IVO KUBEČKA

Fomin:

MILAN KOUTNÝ

Míťa Podčepcov:

Jan Odl

Roli současníka Petra hraje

Otakar Prajzner

POZDĚ VEČER

prvního dubna 1959

přišli k malému domku na pokraji nové sovchozní vesnice v Donbasu tři muži a tlumeně zaklepali na dveře.

OTEVŘTE! MILICE!

Za dveřmi zmatené kroky. Klika se zvedne — zase klesne — dveře se otevřou malou škvírou. Starší muž střední postavy s krátce střiženým ježkem, nízkým čelem a velkýma, nápadnýma ušima si napjatě prohlíží příchozí.

JSTE VASILIJ DMITRIJEVIČ PODTYNÝ?

ANO.

OBLEČTE SE! JSTE ZATČENI! —

Krátká epizoda je počátkem objasňování skutečné pravdy o hrdinské smrti mladých, odvážných lidí, kdysi seskupených v organizaci Mladá garda.

Zrádce Vasilij Dmitrijevič Podtyný, který na počátku německého vpádu na sovětské území dezertoval jako poručík Rudé armády a vstoupil do služeb fašistů, bude dlouhé dny a noci vypovídat slovo od slova. Poslední ze zločinců, dlouho hledaný článek v řetězu dávno zatčených zrádců, mučitelů a katů těch, kteří vstoupili ještě jako děti do kruté válečné historie jako hrdinové, odhalí konečnou pravdu.

Pravdu, která vyvolává celou řadu otázek.

NAPSAL SNAD ALEXANDER FADĚJEV NEPRAVDU?

Byl z toho skutečně obviněn, a to hned několikrát. V posledních letech svého života byl nucen napsat celou řadu otevřených odpovědí na obviňující dopisy. Vydal několik článků, vyvracejících útoky proti jeho spisovatelské cti. Rozhořčeně vystoupil v přímé rozhlasové konferenci proti tiskové kampani západoněmeckého tisku, která se snažila vyvrátit z kořene pravdy nejen Fadějevův román, ale uvést v ironickou pochybnost celou historii Mladé gardy.

KDY NAPSAL FADĚJEV SVŮJ ROMÁN?

V nejtěžších válečných letech. Na jaře roku 1943 se svět dozvěděl o hrdinské smrti mladogvardějců. První zprávy byly sice stručné a skoupé na fakta, ale způsobily obrovský rozruch neobyčejnou krutostí likvidace mladých lidí.

Na žádost Ústředního výboru Komsomolu rozjel se Alexander Fadějev do Krasnodonu, malého hornického města, které bylo dějištěm událostí — a za nějakou dobu pak začaly vycházet v KOMSOMOLSKÉ PRAVDĚ na pokračování první kapitoly románu Mladá garda.

Už první kapitoly vyvolaly vzrušené reakce: hrdinové Mladé gardy se stali symbolem pro všechny mladé sovětské občany na frontě i v zázemí — symbolem nesmiřitelného hněvu proti fašismu — symbolem hrdinství a vlastenectví — staly se tím, čím chtěly být: vášnivým povzbuzením k vítěznému dokončení války.

Druhá reakce, zpočátku nesmělá, zaznívá z dopisů rodičů, učitelů a přátel popravených. Všichni chtějí uvést na pravou míru fakta — protestují proti nepřesnostem — upozorňují na omyly.

Fadějev na to odpovídá:

„Můj román sice spočívá na faktech, ale dovolte mi, jako spisovateli, abych ke skutečným faktům, ve kterých pořád ještě zejí mezery, přidal také kus básnického výmyslu. Nepíši dějiny — píši poselství, píseň, legendu!“

O CO BYL NEJVĚTŠÍ SPOR?

Patrně o postavu domnělého zrádce Mladé gardy, kterému dal Fadějev smyšlené jméno **Stachovič**.

Smyslený Stachovič se ve skutečnosti jmenoval Fidor Tretjakevič, a ti, kteří ho znali, odmítali obvinění Tretjakeviče i pod smyšleným jménem. Informace o Tretjakevičově zradě získal Fadějev u soudního vyšetřování při výpovědi zrádce a přísluhovače fašistů Kulešova. Tento bývalý úředník úmyslně označil Tretjakeviče za zrádce, aby pošpinil historii Mladé gardy. Proto také jméno Viktorovo chybí v seznamu popravených na pomníku, postaveném v Krasnodonu krátce po skončení války.

Po skončení procesu s Podtyným, který tento fakt objasnil, byl Tretjakevič výnosem předsednictva Nejvyššího sovětu SSSR posmrtně vyznamenán Řádem vlastenecké války prvního stupně a konečně zapsán v seznamu mladých hrdinů.

JSOU JEŠTĚ JINÉ NEPŘESNOSTI V ROMÁNU?

Pokud se dá hovořit o „nepřesnostech“, je například rozdělení úloh v organizaci Mladá garda trochu jiné ve skutečnosti, než v románu. Vůdčí postavení Olega Koševého, romantické ozvláštnění bojového úkolu „špiónky“ Ljubky Ševcovové, povahopis Uljany Gromové a jiné a jiné detaily zavadaly příčinu k pozdějším četným útokům na spisovatele, který psal svůj román chvatně a bez možnosti operovat s přesnějšími informacemi. Považme, že Fadějev psal docela zvláštní druh válečného románu: román jako zbraň — román, ako povzbuzení v boji. A román tento úkol splnil.

Je třeba s politováním konstatovat, že jeho dílo bylo v pozdějších dobách nekriticky přeceněno — šířeno v miliónech výtisků a v mnoha řečech. Filmem, rozhlasem, televizí — divadlem. Stalo se povinnou četbou ve školách, aniž by mohl spisovatel zasáhnout a své dílo opravit. Vždycky po tom toužil pustit se do adaptace této práce, až budou definitivně známa všechna fakta.

Jak už to bývá — ta fakta vyšla až po spisovatelově smrti.

JSOU TEDY OPRAVENÁ FAKTA DŮVODEM K VAŠÍ INSCENACI?

Rozhodně ne. I když nás souhrn nových informací, předložených veřejnosti v Kostěnkově knize JAK TO BYLO S MLADOU GARDOU k uvedení inspiroval.

Důvodem k uvedení této jevištní podoby je snaha přiblížit dnešnímu mladému divákovi jiného mladého člověka z historie velké války a provést mezi nimi dramatickou konfrontaci.

V žádném případě nechceme zahrát dějiny — chceme touto silně zmenšenou a koncentrovanou jevištní formou předat poselství. Nejen Fadějevovo, ale kdysi skutečných, zahynulých lidí.

Nezáleží nám proto na tom, zda jsme někoho vynechali, nebo něco nepopsali přesně. Chceme jen přiblížit dobu, okolnosti a atmosféru, za které slavili ve velké sovětské zemi stejně mladí lidé, jako dnes v našem hledišti,

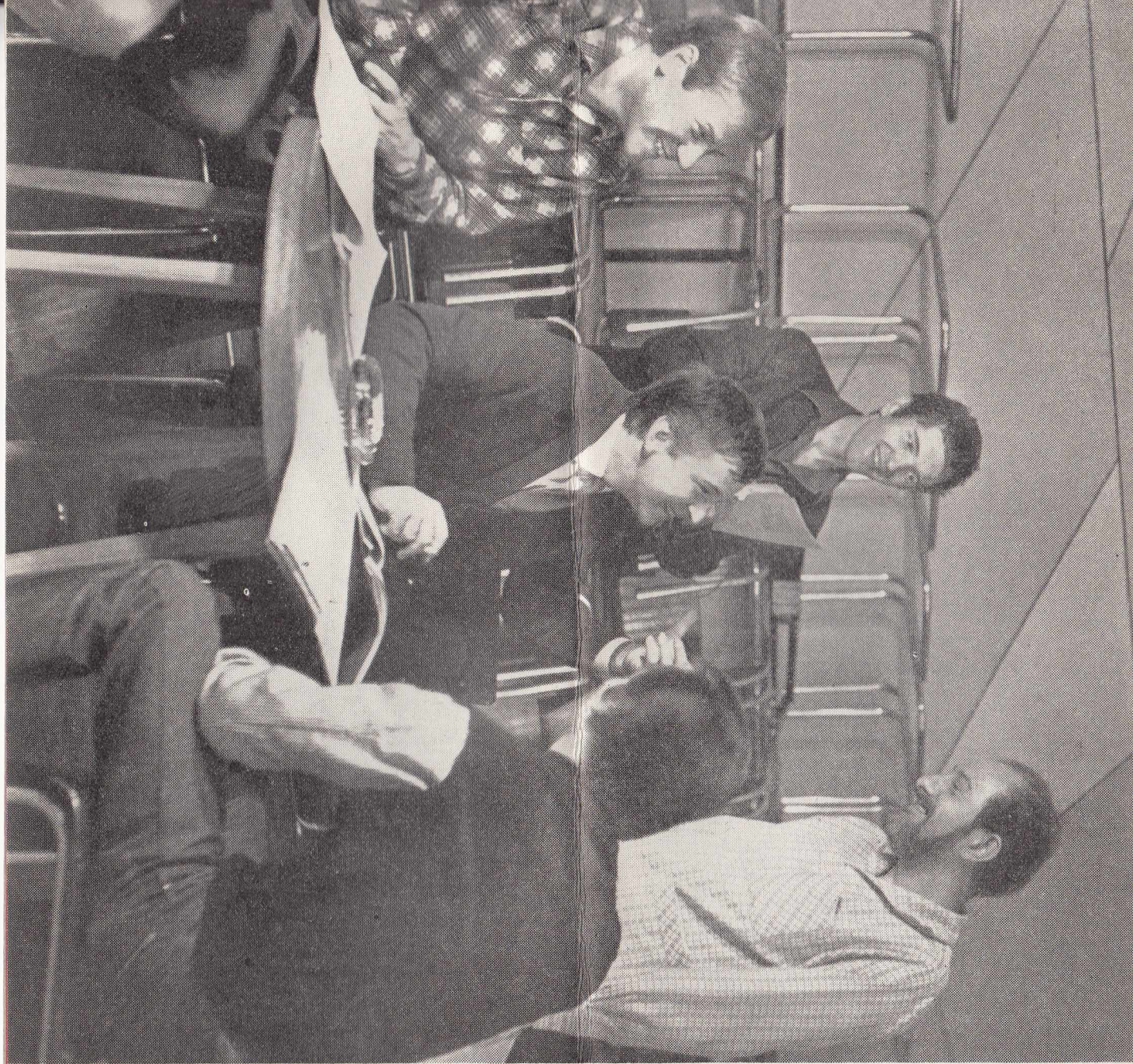
dvacáté páté výročí Velké říjnové revoluce.

Úvodní báseň ke hře:

Představte si, že dnes
o půl jedenáctý
noc bude průhledná
nebe však zakryjí kovové trupy nosičů bomb.
Jen tak
bez upozornění a náhle
žhavá střepina vám padne do pokoje
v tom okamžiku vypnou elektrický proud
pak strašně pozdě zařve siréna v tý tmě!
Ráno pak vejdete do ulice
plné křičících cizinců
zbraní
nápisů
vyhlášek
z kterých se dočtete, že už nic není vaše!
Představ si
kamaráde
tu chvíli o půl jedenáctý
a řekni:
Položil bys ty ruku
na prapor z prostěradla?
Ty vedle jeho dlaně?
Ty? A ty?

Ne.
Já vám rozumím.
Všem. Jsem váš současník:
Je to tak trochu přílišný gesto
a pak
nemáme rádi schůze
veliký slova
hrdinství při nichž jsme nebyli
jsme mazanější o těch pětadvacet let.
Při troše chytrosti
bylo by možný dělat něco jiného
než
slavit obyčejný datum v kalendáři
a takhle.
Zkusme si tedy vrátit ten čas
dnes v noci
o půl jedenáctý...

Program připravil Saša Lichý — výtvarník programu Otakar Schindler — foto:
Jan Králík. — Typografická spolupráce Lubomír Kus. Vydalo Divadlo Petra
Bezruče v Ostravě. — Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc,
provoz 22, Ostrava 1, Hollarova 14. — Cena 1,80 Kčs. T-11 73422

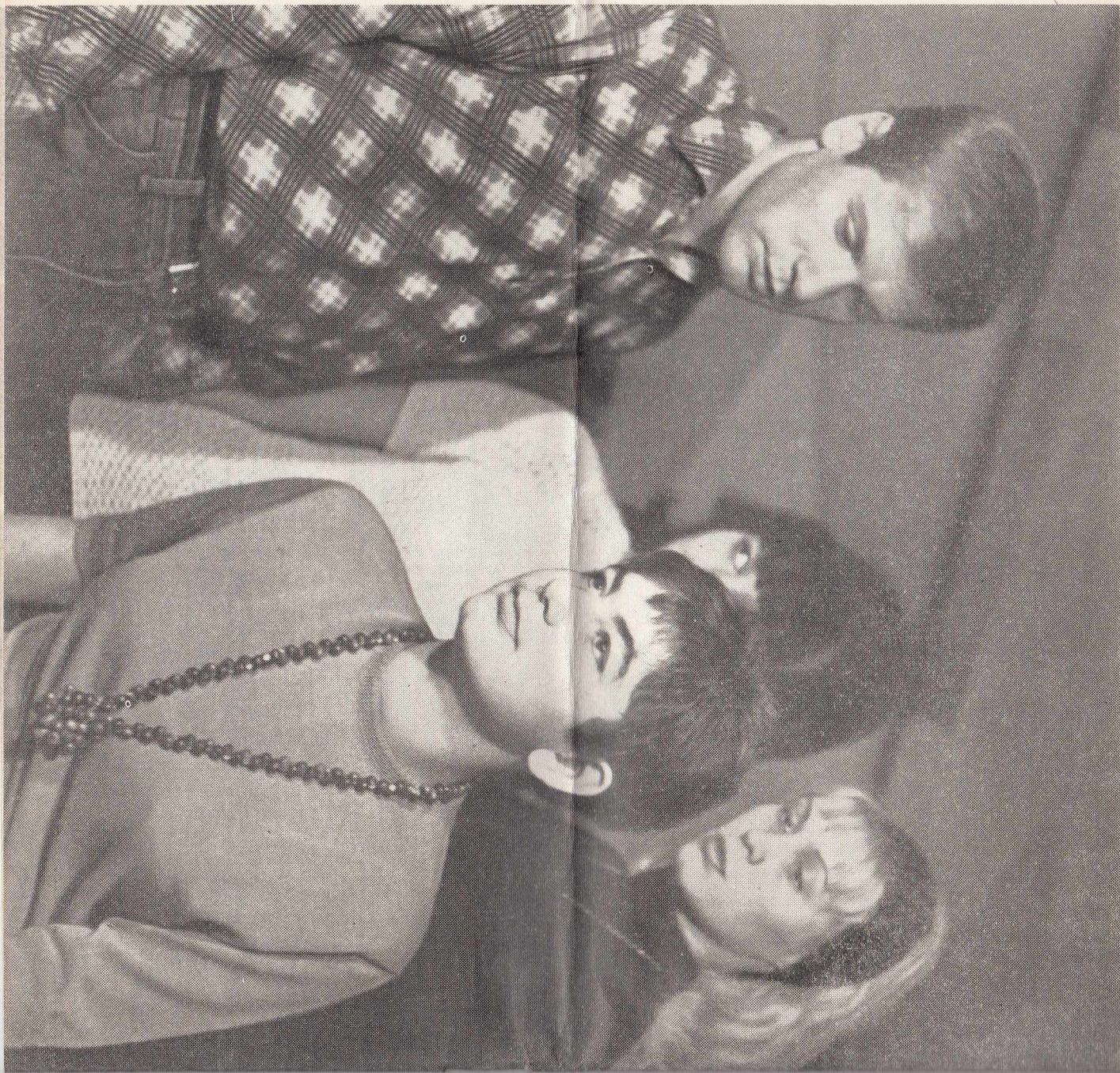

ZÁBĚR ZE ZKOUSKY MLADÉ GARDY
PAVEL HANDL
SAŠA LICHÝ

JAN ODL
JINDŘICH DVOŘÁK
JIRÍ ČEPORAN

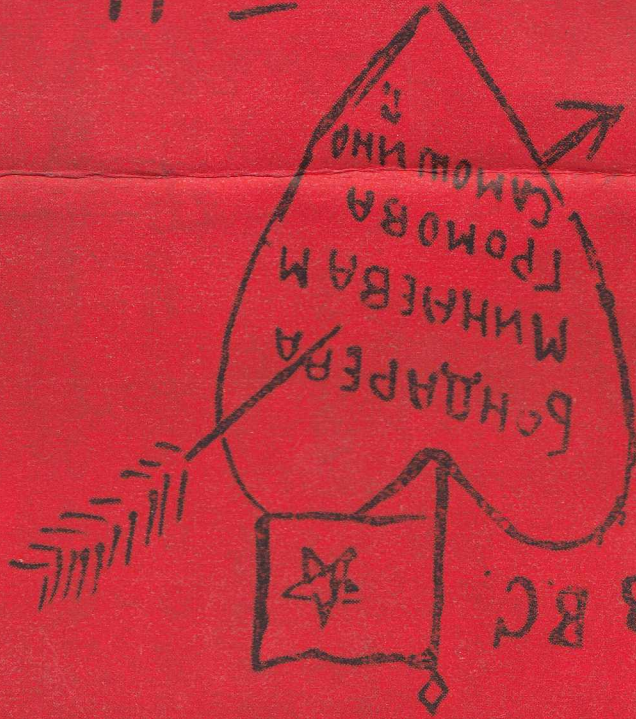
ZÁBĚR ZE ZKOUŠKY MLADÉ GARDY
Na snímku: PAVEL HANDL (VÁŇA)
DRAHOMÍRA HOFMANOVÁ (VALJA)

HANA LELITOVÁ (ULJANA)
MARTINA ELIÁŠOVÁ (TAŇA)

СМЕРЬ НЕМЕЦКИМ
ОККУПАНТАМ

Порядков
от
Рук
Фрашисков
15/143.
69 часов ночи

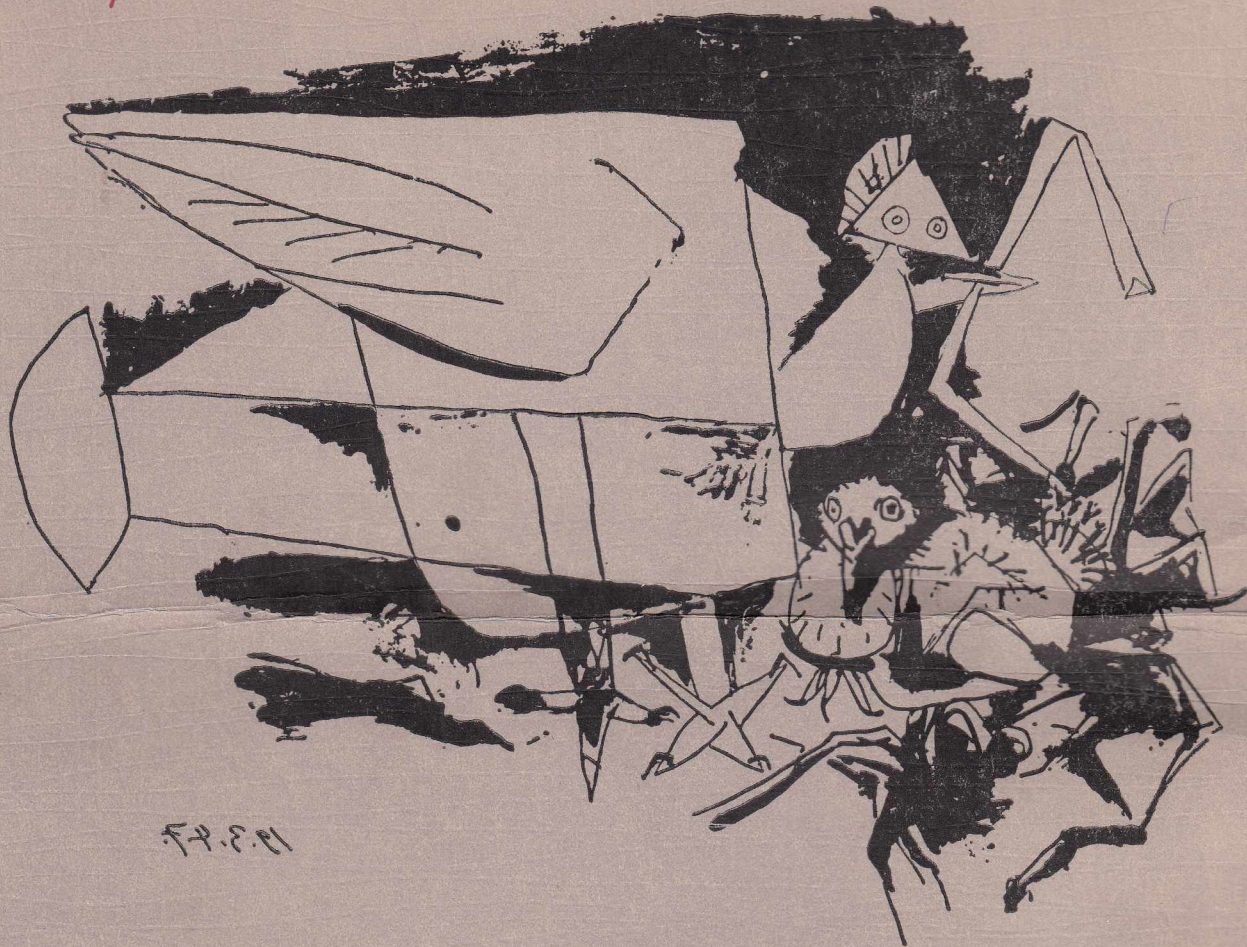
ВЗГТ ГУКОВ ВС
1943. I. 6

19	10-a	11-0	3-4
	7-0	12-0	22-2
	11-0	15-0	2-23
	6-2	5-n	0-u
	3-g	1-p	4-10
	18-e	0-c	151-2
	Ed-x	T-m	6-6
	5-3	1-y	6-u
	1-u	1-y	7-u
	2-k	5-00	
	5-л	0-xx	
	u-m		
	L-H		

M. Baul

~~etotie~~
 etotie
 1511313 10 51013
 101101111
 a h n x h a s m
 10219 5 3
 18 | TUBIBNIBWIG

5407

54.8.01

Divadlo Petra Bezruče, Gottwaldova třída 120, Ostrava 1, Telefon 29028-28089